

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 648/2021-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 1 Tp 18/2021 z 10. septembra 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 10 Tpo 40/2021 z 28. septembra 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. októbra 2021 a doplnenou 10. novembra 2021 a 15. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a porušenia svojich práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 Tp 18/2021 z 10. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Tpo 40/2021 z 28. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie, priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 10 000 eur s tým, že krajský súd mu má zaplatiť sumu 6 000 eur a okresný súd sumu 4 000 eur, a náhradu trov právneho zastúpenia, ktorou majú byť zaviazané okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že 21. apríla 2021 vyšetrovateľ vzniesol sťažovateľovi obvinenie pre zločin prevádzactva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na základe dosiaľ zistených skutočností vymedzených ako jeden skutok, ktorý mal trvať od 8. marca 2021 od 14.05 h do 14. marca 2021 do približne 18.40 h.

3. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu z 23. apríla 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením z 5. mája 2021 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

4. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Okresný súd vypočul sťažovateľa 10. septembra 2021 a následne napadnutým uznesením žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol (výrok I), žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby písomným sľubom zamietol a neprijal písomný sľub (výrok II), žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby prevzatím záruky dôveryhodnej osoby [REDAKOVANÉ] a dôveryhodnej osoby [REDAKOVANÉ] zamietol a záruky neprijal (výrok III) a väzbu dohľadom probačného a mediáčného úradníka nenahradil (výrok IV).

5. O sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 28. septembra 2021 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

6. Krajský súd na podklade získaných dôkazov dospel k záveru, že trestné stíhanie proti sťažovateľovi je vedené dôvodne. Tento záver vyvodil v prvom rade z výpovede sťažovateľa z 23. apríla 2021, ktorú urobil v reakcii na vznesené obvinenie pred sudcom pre prípravné konanie v prítomnosti svojho obhajcu. Vo výpovedi sťažovateľ priznal, že na pokyn známeho [REDAKOVANÉ] cez územie Slovenska previezol troch chlapcov, ktorí v meste v blízkosti slovensko-poľských hraníc prišli spoza oplotenia parkoviska, nastúpili do jeho auta zaparkovaného na okraji parkoviska podľa pokynov [REDAKOVANÉ] a vystúpili na autobusovej stanici v Bratislave. Uviedol tiež, že čo sa týka prepravy osôb, oslovil priateľa [REDAKOVANÉ] a vysvetlil mu o čo ide, s čím tento súhlasil. Požiadal objednávateľa prepravy kamaráta [REDAKOVANÉ] o lokalizáciu osôb, ktoré treba prepraviť, pričom keď tam dorazili, tak ho [REDAKOVANÉ] usmerňoval, aby išiel stále bližšie k okraju parkoviska, následne k autu spoza oplotenia parkoviska prišli traja chlapci.

7. S výpoveďou sťažovateľa korešpondovali obrazové záznamy z kamerového systému mesta Medzilaborce, z ktorých je zrejmé, že pred 14. hodinou 8. marca 2021 na parkovisko [REDAKOVANÉ] v Medzilaborciach prišiel sťažovateľ na motorovom vozidle Hyundai ix35 [REDAKOVANÉ] a spoluobvinený [REDAKOVANÉ]. Skutočnosť, že išlo o týchto obvinených, potvrdil vo svojej výpovedi aj spoluobvinený [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ so svojím vozidlom cúvol až k oploteniu v rohu parkoviska, pozrel za oplotenie a okolo 14.06 h spoza oplotenia ukrývajúci sa vybehli 4 osoby tmavšej pleti, z ktorých 3 nastúpili do vozidla. V tom čase spoluobvinený [REDAKOVANÉ] od zaparkovaného vozidla VW Passat odišiel na chodník pri hlavnej ceste, kde obzerajúc sa dookola telefonoval. Následne parkovisko na vozidlách opustili. Zhodný skutkový dej potvrdil aj svedok [REDAKOVANÉ], zamestnanec [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„centrum“). Na podklade týchto dôkazov krajský súd dospel k záveru, že „nešlo o žiadnu náhodu, ale o dobre zorganizovanú akciu trvajúcu len okolo desať minút.“

8. Na tomto základe je daný dôvodný záver, že skutok popísaný v uznesení o vznesení obvinenia sa stal, sú dôvody na podozrenie, že ho úmyselne spáchal aj sťažovateľ. Tento skutok má všetky pojmové znaky zločinu prevádzachtva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, pretože ho mal sťažovateľ spáchať spoločným konaním s obvineným [REDACTED].

9. Dôvodnosť trestného stíhania nepriamo podporujú aj rozpory vo výpovediach sťažovateľa a [REDACTED]. Obvinený [REDACTED] totiž v rozpore so sťažovateľom tvrdil, že o prevoze osôb nevedel, so sťažovateľom cestoval len za kupcom jeho vozidla. Motorové vozidlo sťažovateľa sa na trase Bratislava – Košice pohybovalo aj v iné dni, v ktorých došlo k viacčlenným útekom skupín migrantov z centra (26. augusta 2020, 27. augusta 2020, 28. augusta 2020 a 5. februára 2021).

10. Sťažovateľ je okrem motorového vozidla Hyundai aj vlastníkom vozidla Mercedes Benz CLA. Pri domovej prehliadke bola zaistená vyššia suma peňazí, pričom sťažovateľ je v súčasnosti nezamestnaný, čo by u neho naznačovalo možnosť existencie nelegálnych príjmov. Skutočnosť, že je nezamestnaný, uviedol sťažovateľ pri výsluchu 21. apríla 2021 (nezamestnaný a bez príjmu) a pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie 23. apríla 2021. Obvinený [REDACTED] tiež potvrdil, že sťažovateľ zmenil viacero zamestnaní, v ktorých sa mu nedarilo, pomáhal mu a dával mu peniaze najmä kvôli deťom. Tieto skutočnosti potvrdzuje aj výpoveď advokáta [REDACTED], že sťažovateľova rodina nemá prostriedky ani na úhradu jeho obhajoby, a preto sa tvrdenia sťažovateľa, že je bohatý a dobre zarába, javia ako nepravdivé a zavádzajúce.

11. Za novú významnú konkrétnu skutočnosť posilňujúcu dôvodnosť trestného stíhania, ako aj dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku krajský súd považoval to, že sťažovateľovi boli uzneseniami z 21. júna 2021 a 3. septembra 2021 vznesené obvinenia aj pre ďalší pokračovací zločin prevádzachtva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Tohto zločinu sa mal dopustiť ďalšími skutkami 13. marca 2021 s [REDACTED] a 15. apríla 2021 s [REDACTED], ktorá v tomto konaní ponúkla prevzatie záruky ako náhradu za väzbu sťažovateľa.

12. Námietku sťažovateľa o porušení práva na obhajobu porušením zásady kontradiktórnosti (nepredložením uznesenia o vznesení obvinenia) krajský súd považoval za nedôvodnú. Poukázal na to, že obhajca sťažovateľovi poskytuje obhajobu aj v týchto ďalších veciach, v ktorých podal viacero sťažností, podnetov a námietok. Predmetné uznesenia o vznesení obvinenia „teda nie sú pre neho žiadne také dôkazy, ktoré by boli pre neho neznáme, prekvapivé či ktoré by sám už pred výsluchom nemal k dispozícii.“ Zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa z 10. septembra 2021 navyše vyplýva, že tieto uznesenia boli predložené sudcovi pre prípravné konanie „za prítomnosti obhajcu a teda mali možnosť sa s nimi oboznámiť a vyjadriť sa k nim, čo aj obhajca pri výsluchu využil.“

13. Krajský súd teda vo vzťahu k sťažovateľovi dospel k záveru, že „sú dané konkrétne skutočnosti, ktoré oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o väzbe posilňujú nielen dôvodnosť trestného stíhania... ale výrazne posilňujú aj dôvody jeho útekovej a preventívnej väzby.“

14. K námietke o návštevách vyšetrovateľa v ústave na výkon väzby krajský súd uviedol, že tieto návštevy sa mali uskutočniť až po výsluchu sťažovateľa 23. apríla 2021, pričom táto výpoveď je jedným z dôkazov, ktoré zakladajú dôvodnosť trestného stíhania a väzby. Nemožno ustáliť, ako tieto návštevy mali ovplyvniť trestné stíhanie sťažovateľa a ktorý z dosiaľ zabezpečených dôkazov by mal byť z tohto dôvodu nezákonný. Ponuka na spoluprácu, prípadne ponuka na dohodu o vine a treste „s poučením o hroziacej trestnej sadzbe s tým, že sa o tom môže poradiť s obhajcom, ani nie je spôsobilá negatívne ovplyvniť zákonnosť vykonávaných dôkazov.“.

15. Z odôvodnenia uznesenia Okresnej prokuratúry Humenné (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorým bolo rozhodnuté o námietke zaujatosti sťažovateľa proti prokurátorovi okresnej prokuratúry, vyplýva, že práve sťažovateľ požiadal o možnosť spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní „s tým, že by vedel poskytnúť informácie, na základe ktorých by bolo možné odhaliť a trestne stíhať oveľa väčší počet osôb podieľajúcich sa na páchaní trestnej činnosti prevádzachstva a to v medzinárodnom cezhraničnom meradle, pričom stretnutia sa na žiadosť [REDAKOVANÉ] vykonávali bez prítomnosti jeho vtedajších obhajcov...“.

16. Obavu, že obvinený ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, odôvodňuje to, že sťažovateľ je občanom Egyptskej arabskej republiky, ako aj hrozba vysokého trestu, a to, že pri páchaní trestného činu prevádzachstva musel spolupracovať aj s ďalšími osobami, ktoré prevoz migrantov z Medzilaboriec so sťažovateľom dojednali a zorganizovali. Napriek tomu, že tieto osoby nie sú zatiaľ stotožnené, z ďalších uznesení o vznesení obvinenia je dôvodné sa domnievať, že sťažovateľ „je súčasťou rozsiahlejšej trestnej činnosti s účasťou viacerých páchatel'ov, vrátane cudzích štátnych príslušníkov žijúcich mimo územia Slovenska (okrem [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú s nimi trestne stíhaní aj [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ale aj [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]).“ Charakter tejto trestnej činnosti vyžaduje vyšší stupeň plánovania a koordinácie medzi viacerými osobami a plynú z nej vysoké finančné zisky. Uvedené osoby boli schopné organizovať predmetnú trestnú činnosť (útek osôb do zahraničia), majú teda predpoklady na to, aby „zabezpečili aj podmienky pre útek a skrývanie sa obvineného pred trestným stíhaním a trestom, a to dokonca na území viacerých štátov.“. Uvedenému záveru nasvedčuje aj opakovaný pohyb vozidla sťažovateľa na území Poľska a to, že sťažovateľom označený objednávateľ prepravy [REDAKOVANÉ] je z Rakúska.

17. Tvrdenia sťažovateľa o dlhodobých rodinných väzbách na Slovensku považoval krajský súd za pochybné. Na Slovensku má síce manželku a dve deti, nežije s ňou však v spoločnej domácnosti. Z výpovede sťažovateľa a [REDAKOVANÉ] tiež vyplýva, že na Slovensku nemá zamestnanie. Tieto skutočnosti potom zvyrazňujú dôvody tzv. útekovej väzby.

18. Obavu, že v prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu tento bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, odôvodňujú najmä okolnosti prípadu, povaha trestnej činnosti a osoba sťažovateľa. Z výsluchu sťažovateľa a obvineného [REDAKOVANÉ] vyplýva, že sťažovateľ je nezamestnaný a „peniaze si zabezpečoval fuškami s prepravou osôb. Už z uvedeného logicky vyplýva obava, že obvinený by si mohol prostriedky obživy zabezpečovať opäť rovnakou trestnou činnosťou.“.

19. V tomto kontexte krajský súd opäť poukázal na opakovaný výskyt motorového vozidla sťažovateľa na trase Bratislava – Košice v dňoch, keď došlo ku skupinovým útekom z centra. Ďalšie trestné stíhanie sťažovateľa naznačuje, že rovnakú trestnú činnosť mal sťažovateľ páchať nielen 8. marca 2021. Je dôvodný predpoklad, že sťažovateľ „je súčasťou rozsiahlejšej trestnej

činnosti s účasťou viacerých páchatel'ov, ktorí nelegálny prevoz organizovali a vykonávali viackrát opakovane.“, a preto je daná dôvodná obava, že by v predmetnej trestnej činnosti sťažovateľ mohol pokračovať. Motív konania je zjavne finančný, ale aj skupinový *„(na páchaní trestnej činnosti sa mali podieľať aj iní migranti), vyplývajúci z pomeru k iným migrantom (oslovil iného Egypťana [REDAKOVANÉ], pričom predtým ho mal osloviť [REDAKOVANÉ]) a zo snahy umožniť ďalším migrantom pobyt v Európskej únii a to pobyt hoci aj nelegálny.*“.

20. Krajský súd tiež dospel k záveru, že vzhľadom na osobu sťažovateľa, povahu a závažnosť trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné túto nahradiť miernejšími prostriedkami. Špecifikované okolnosti prípadu, povaha a závažnosť trestnej činnosti a osoba sťažovateľa podľa krajského súdu odôvodňujú záver, že účel väzby nemožno dosiahnuť zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom sťažovateľa, dohľadom probačného a mediáčného úradníka alebo peňažnou zárukou. Krajský súd zdôraznil, že sťažovateľ je trestne stíhaný za zločin s trestnou sadzbou 7 až 10 rokov, tento zločin bol na tom istom mieste páchaný počas krátkej doby opakovane. V období rokov 2020 až 2021 z centra utieklo až 102 migrantov, úspech takéhoto úteku spravidla predpokladá pomoc zvonku. Sťažovateľovi boli vznesené obvinenia aj pre ďalšie trestné činy prevádzactva. Na základe týchto konkrétnych skutočností je dôvodný predpoklad, že sťažovateľ sa na nelegálnej preprave migrantov cez územie Slovenskej republiky podieľal opakovane.

21. Krajský súd tiež uviedol, že osoba ponúkajúca záruku podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku musí spĺňať určité vlastnosti, okrem iných aj schopnosť účinne ovplyvňovať sťažovateľa a jeho správanie tak, aby sa dosiahol účel, ktorý by sa inak dosiahol väzbou. Takúto vlastnosť však určite nemôže spĺňať osoba, ktorá je so sťažovateľom spoločne stíhaná, hoci v inej veci, pre rovnakú trestnú činnosť. Pre nahradenie účelu väzbu miernejšími prostriedkami *„nedôveryhodne a účelovo vyznieva aj poskytovanie bývania a zamestnania obvinenému jeho obhajcom.*“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

22. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 2 listiny a porušenie svojich práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru. Podľa sťažovateľa neboli dané dôvody preventívnej a útekovvej väzby, konajúce súdy svoje právne závery odôvodnili nedostatočne a nekonzistentne, o žiadosti sťažovateľa nerozhodli urýchlene a v primeranej lehote, nevysporiadali sa s viacnásobným porušením práva sťažovateľa na obhajobu a nezaoberali sa okolnosťou rodinného života sťažovateľa (starostlivosť o maloleté deti). Podľa sťažovateľa boli naplnené podmienky pre nahradenie väzby miernejšími prostriedkami.

23. Sťažovateľ namieta, že obvinenie mu bolo vznesené predčasne, keďže nebolo preukázané, že osoby, ktoré mali údajne nastúpiť do špecifikovaného motorového vozidla, boli rovnakými osobami ako tie, ktoré mali utiecť podľa výpovede svedka z centra. Podľa sťažovateľa je účelové spájať útek týchto osôb z centra s jeho osobou. Ku skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, sťažovateľ vypovedal, že pracuje ako vodič taxislužby. Osoby, ktoré utiekli z centra, neboli do dnešného dňa stotožnené; osoby, ktoré prevážal, sa mu preukázali dokladmi totožnosti a platnými PCR testami; sťažovateľ na výjazde na diaľnicu v Prešove zastavila policajná hliadka, ktorá kontrolovala prechody cez

okresy; týmto spôsobom kontrolovala aj sťažovateľa a osoby, ktoré prevádzal; trestný čin prevádzachstva je úmyselným trestným činom, pritom úmysel sťažovateľa nie je ničím podložený. Vyšetrovateľ v uznesení o vznesení obvinenia sa s ním nijako nevysporiadal.

24. Napadnuté uznesenia neposkytujú žiadnu odpoveď na to, prečo väzbu nemožno nahradiť miernejšími prostriedkami, napr. dohľadom probačného a mediáčného úradníka spojeným s kontrolou prostredníctvom technického zariadenia určeného na sledovanie pohybu (tzv. elektronický náramok).

25. Podľa sťažovateľa došlo aj k porušeniu zásady rovnosti zbraní, keď krajský súd odkázal vo svojom uznesení na listinu, ktorú predložil prokurátor okresnej prokuratúry (uznesenie o vznesení obvinenia), ktorá ale sťažovateľovi alebo jeho obhajcovi nebola nikdy predložená, aby mal možnosť sa s ňou oboznámiť a vyjadriť sa k nej.

26. Podľa sťažovateľa jeho osobné a rodinné pomery nijako neodôvodňujú tzv. útekovú väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Sťažovateľ dlhodobo žije na území Slovenskej republiky; má neobmedzené povolenie na pobyt; na území Slovenskej republiky má (bývalú) manželku, s ktorou má dve maloleté deti – ■■■■■ (1,4-ročný) a ■■■■■ (2,8-ročný). Tieto okolnosti samy osebe vylučujú obavu z úteku či skrývania sa. Eliminácia rizika opustenia Slovenskej republiky bola bez ďalšieho možná kombináciou miernejších prostriedkov. Sťažovateľ by akceptoval aj uloženie zákazu vycestovať a odovzdal by aj cestovný pas.

27. Konajúce súdy pri svojom rozhodovaní neprihliadli na faktor plynutia času a na tzv. teóriu zosilnených dôvodov, pričom pri rozhodovaní o jeho žiadosti odkázali na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe, čo nie je ústavne akceptovateľné. Sťažovateľ zdôrazňuje, že po vznesení obvinenia sa otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, keď sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne odкрýva (potvrďuje sa alebo sa vyvracia). Od zadržania sťažovateľa v danom štádiu rozhodovania o väzbe uplynulo šesť mesiacov, preto orgány činné v trestnom konaní mali adekvátny priestor na vykonanie procesných úkonov, ktoré mali viesť k zisteniam posilňujúcim dôvodnosť obvinenia a dôvodov ďalšieho trvania väzby, čím by došlo k rešpektovaniu doktríny tzv. zosilnených dôvodov. Trvanie podozrenia je podmienkou *sine qua non* pre zákonnosť pokračovania väzby, ale po určitej dobe samo osebe nepostačuje, je potrebné, aby pristúpili ďalšie relevantné dôvody.

28. Konajúce súdy sa nevysporiadali s námietkou, že sťažovateľ má s bývalou manželkou dobré vzťahy, a neprihliadli na to, že sťažovateľ má dve maloleté deti, ktoré tiež majú právo na zabezpečenie dostatočnej výchovy, ktorá by im zabezpečila riadny rozvoj v mladom veku. Väzba takto predstavuje zásah aj do práv maloletých detí. Okrem toho argumentoval, že so svojou súčasnou priateľkou plánuje uzavrieť manželstvo. Sťažovateľ tiež poukazoval na dostatočný majetok, ktorý by mu umožňoval život bez potreby nelegálnych príjmov, ktorý nadobudol aj dedením. Obdobne sťažovateľ bol pred vzatím do väzby stále zamestnaný (v Egypte ako stevard, následne v spoločnostiach ■■■■■ a ako vodič taxislužby), preto neobstojí argumentácia krajského súdu, že sťažovateľ nie je zamestnaný.

29. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozhodnutí vo veci Sulaoja proti Estónsku uviedol, že „*absencia fixného pobytu v krajine nie je samo o sebe dôvodom na útekovú väzbu.*“.

Z tohto hľadiska neobstoí odkaz na egyptské štátne občianstvo a na jeho trvalý pobyt v Egypte ako skutočnosti preukazujúce dôvodnú obavu, že sťažovateľ ujde.

30. Podľa sťažovateľa zo súdnej praxe všeobecných súdov častokrát vyplýva to, že do väzby berú každého cudzinca obvineného zo spáchania trestného činu. Napadnuté uznesenie „*malo ísť už za hranicu tejto nevhodnej a xenofóbnej praxe a reálne popísať, ktoré okolnosti odôvodňujú existenciu dôvodov útekovej väzby.*“.

31. Sťažovateľ tiež namieta, že o jeho žiadosti nebolo rozhodnuté urýchlene a v primeranej lehote. Žiadosť o prepustenie z väzby podal 17. augusta 2021, prokurátor okresnej prokuratúry ju mal so spisom k dispozícii 18. augusta 2021. Žiadosť bola postúpená okresnému súdu 23. augusta 2021, ktorý o nej rozhodol „až“ 10. septembra 2021 po výsluchu sťažovateľa. Proti uzneseniu okresného súdu podal obhajca sťažovateľa sťažnosť, ktorú neskorším podaním odôvodnil. O sťažnosti rozhodol krajský súd 28. septembra 2021. Toto uznesenie bolo doručené obhajcovi sťažovateľa „až“ 6. októbra 2021. Spolu bolo o „*zákonosti väzby sťažovateľa rozhodované až neuveriteľných 41 dní.*“, pričom od podania žiadosti prokurátorovi až do dňa doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu uplynulo 49 dní.

32. V tomto smere sťažovateľ poukazuje na závery vyplývajúce z judikatúry ESLP (rozhodnutia vo veciach Bezichieri z roku 1989, Neumeister z roku 1968 a Sanchez – Reisse z roku 1986) a tiež na judikatúru ústavného súdu (napr. II. ÚS 200/2019). Konanie vo väzobnej veci sťažovateľa bez urýchlenia a v neprimeranej lehote predstavuje samo osebe také porušenie jeho práv, ktoré odôvodňuje prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu.

33. V rozhodnutí Veľkej komory vo veci Merabishvili proti Gruzínsku ESLP uviedol, že ak jediným dôvodom na väzbu zostáva obava, že obvinený utečie a zabráni sa tak dostaveniu sa na súdne pojednávanie, on (alebo ona) musí byť prepustený počas prebiehajúceho konania, ak je možné získať záruky, ktoré zaručia, že sa obvinený dostaví na súdne pojednávanie. Sťažovateľ má záujem, aby jeho trestná vec bola čo najskôr ukončená a aby bol z väzby prepustený. O tomto jeho záujme svedčí správanie vo väzbe, „*najmä jeho priznanie sa k skutku v plnom rozsahu a vzdanie sa jeho práva na záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu. Vzorné správanie sa sťažovateľa svedčí o jeho záujme na skončení trestného konania, čím sa zaručuje, že sa dostaví pred každý orgán činný v trestnom konaní alebo pred súd, len aby bolo v trestnej veci sťažovateľa vydané právoplatné rozhodnutie čo najskôr.*“.

34. Pojem „bez meškania“ v § 79 ods. 3 Trestného poriadku a pojem „ihneď“ v čl. 17 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru predstavujú lehotu, pričom podľa «*judikatúry štrasburských orgánov - Európskej komisie a Súdu pre ľudské práva hornou hranicou označenej lehoty („promptly“, „aussitot“)* sú štyri dni“ (Ján Drgonec: *Ústava Slovenskej republiky, komentár k novelizácii ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., Heuréka, 2001*).». V § 73 ods. 4 Trestného poriadku je použitá lehota „bez meškania“ a zákonodarca priamo v zákone určil, že horná hranica tejto lehoty je 24 hodín.

35. Konajúce súdy nenaplnili podmienky urýchleného a primeraného postupu pri posudzovaní zákonosti väzby sťažovateľa, čím došlo k porušeniu jeho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonosti jeho väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, čo by malo viesť k jeho prepusteniu z väzby na slobodu.

36. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že konajúce súdy odignorovali jeho námietku porušenia práva na obhajobu, „a to konkrétne v súvislosti s nezákonnými a nezvyčajnými návštevami vyšetrovateľa a operatívca u sťažovateľa vo výkone väzby a to bez prítomnosti obhajcu sťažovateľa.“. Sťažovateľ považuje za neprípustné, aby dochádzalo k takýmto návštevám „za účelom mentálnej manipulácie so sťažovateľom, a to všetko bez prítomnosti obhajcu sťažovateľa.“. Týmito opakovanými návštevami došlo k porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu, pričom konajúce súdy tieto skutočnosti nezohľadnili. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti priložil aj prepis skutkového stavu vyhotovený samotným sťažovateľom a úradne preložený do slovenského jazyka.

37. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vymedzil celý skutkový priebeh predmetných návštev, z ktorých vyvodzuje „objektívne pochybnosti“ o nezaujatosti prokurátora vykonávajúceho dozor nad zákonnosťou v jeho veci a vyšetrovateľa v jeho trestnej veci.

38. Dňa 3. augusta 2021 sa v ústave na výkon väzby uskutočnila konfrontácia medzi sťažovateľom a spoluobvineným [REDAKOVANÉ], pričom sťažovateľ využil svoje zákonné právo a odmietol vypovedať.

39. Dňa 10. augusta 2021 navštívil sťažovateľa vyšetrovateľ spolu s tlmočníkom. Vyšetrovateľ sťažovateľovi umožnil prečítať zápisnicu spoluobvineného [REDAKOVANÉ] v inej trestnej veci. Vyšetrovateľ „neprimeraným tónom“ a bez prítomnosti obhajcu oboznámil sťažovateľa s tým, že spoluobvinený [REDAKOVANÉ] v druhej trestnej veci sa ku všetkým skutkom kladeným mu za vinu priznal, pričom označil aj sťažovateľa ako páchatel'a. Vyšetrovateľ „naliehal a psychologickými hrami tlačil“ na sťažovateľa, aby sa sťažovateľ ku všetkým skutkom priznal a aby usvedčil aj obvineného [REDAKOVANÉ], ako aj spoluobvinených v druhej trestnej veci. Vyšetrovateľ zdôrazňoval, že jedinou možnosťou, ako sa dostane z väzby, je, ak začne spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a dozorujúcim prokurátorom, ktorého sťažovateľ „údajne strašne rozhneval“, keď využil svoje právo nevypovedať počas konfrontácie.

40. Vyšetrovateľ informoval sťažovateľa, že mu u dozorujúceho prokurátora vybavil poslednú šancu na uzatvorenie dohody a spoluprácu, pričom posledný termín pre jeho vyjadrenie sa je 16. august 2021. Vyšetrovateľ „so zdvihnutým prstom“ upozornil sťažovateľa, že spoluobvinený [REDAKOVANÉ] v druhej trestnej veci spomenul aj meno jeho priateľky, s ktorou žil v spoločnej domácnosti pred vzatím do väzby. Vyšetrovateľ naliehal na sťažovateľa, že ak nezačne spolupracovať a neprizná sa, je možné, že sa začne trestné stíhanie aj proti jeho priateľke.

41. Vyšetrovateľ tak dal sťažovateľovi ultimátum pre rozhodnutie o spolupráci bez prítomnosti a bez vyjadrenia obhajcu, aby zabezpečil jeho prepustenie z väzby do 1. októbra 2021 s tým, že mu budú vrátené všetky zaistené veci. V opačnom prípade riskuje, že privedie aj trestné stíhanie svojej priateľky.

42. Vyšetrovateľ opakovane „nátlakovo“ upozorňoval, že ak nebude spolupracovať a neuzavrie dohodu, „tak je na 100% isté“, že mu bude uložený nepodmienečný trest odňatia slobody minimálne v rozsahu ôsmich rokov. Vyšetrovateľ následne tvrdil, že disponuje veľkým množstvom dôkazov proti sťažovateľovi, ktoré ak by nemal, nebol by sťažovateľ vo väzbe. Uvedené tvrdenie pritom nezodpovedá Trestnému poriadku, keď podmienkou väzby obvineného nie je dispozícia množstva dôkazov, postačí dôvodné podozrenie, že sa môžu naplniť podmienky podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) alebo c) Trestného poriadku.

43. Vyšetrovateľ tiež nabádal sťažovateľa, aby nepočúval svojho obhajcu, ktorý mu tvrdí, že vo vyšetrovacom spise nie sú dôkazy proti nemu. Podľa vyšetrovateľa sťažovateľovi bude uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a jeho obhajcu zaujímajú len uhradené trovy obhajoby. Vyšetrovateľ tiež naznačoval, že predmetná trestná vec sťažovateľa môže byť spojená na spoločné konanie s druhou trestnou vecou, preto v oboch trestných veciach bude mať s dozorujúcim prokurátorom rozhodujúce slovo, keďže vyšetrovanie bude vedené v Humennom. V inom prípade substitútovi obhajcu bolo avizované, že v prípade spojenia vecí bude vyšetrovanie vedené v Bratislave.

44. Podľa sťažovateľa cieľom týchto aktivít vyšetrovateľa bolo uzavretie dohody, jeho priznanie sa ku všetkým skutkom a to, aby usvedčil aj všetkých spoluobvinených v oboch trestných veciach a následne by sťažovateľ získal status chráneného svedka.

45. Bezprostredne po týchto návštevách vyšetrovateľa sťažovateľ „*vykazoval znaky psychického rozrušenia, nervozity, plaču a bezmocnosti...*“. Sťažovateľ podal žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora a podal tiež námietku zaujatosti proti nim.

46. Krajský súd sa bližšie námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu nezaoberal aj s poukazom na to, že o námietkach zaujatosti bolo rozhodnuté. Napadnuté uznesenie krajského súdu je svojvoľné, keďže neposkytlo odpovede na rozhodujúce námietky sťažovateľa.

47. Podľa sťažovateľa krajský súd nedostatočne odôvodnil právny záver o nemožnosti nahradenia väzby miernejšími prostriedkami. Tieto výroky odôvodnil poukazom na skutočnosti, ktoré nemajú žiaden preukázaný vzťah k akémukoľvek konaniu sťažovateľa. Ďalšie uvádzané skutočnosti predstavujú hypotézy a domnienky, ktoré navyše porušujú prezumpciu nevinu. Rozhodujúce je, že v danom štádiu trestného konania proti sťažovateľovi nebola podaná ani obžaloba. Neobstojí ani odkaz krajského súdu na to, že sťažovateľ mal pôsobiť v rámci organizovanej skupiny, keďže ani v jednom prípade mu nebolo vznesené obvinenie pre spáchanie trestného činu organizovanou skupinou podľa § 138 písm. i) Trestného zákona. Krajský súd teda v tejto veci nemohol odôvodňovať existenciu dôvodov väzby skutočnosťami, pre ktoré absentuje formálne vznesenie obvinenia.

48. Vzhľadom na mimoriadne intenzívny zásah do práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutými uzneseniami je podľa sťažovateľa naplnená hypotéza právnej normy v § 56 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre priznanie primeraného finančného zadost'učinenia „*za nehmotnú ujmu v podobe intenzívneho duševného ale aj fyzického utrpenia, ktoré je nevyhnutne spojené s tak zásadným zásahom do osobnej slobody sťažovateľa.*“.

49. V doplnení ústavnej sťažnosti doručenom 10. novembra 2021 sťažovateľ v súvislosti s návštevami vyšetrovateľa v ústave na výkon väzby poukazuje na rozhodnutie ESĽP vo veci Akbay a ostatní proti Nemecku z 15. 10. 2020. V predmetnej veci ESĽP formuloval vecný a procesný test k zisteniu policajnej provokácie, pričom pomerne striktno odmietol, aby bolo možné uznať obvineného za vinného zo spáchania trestného činu, ktorý bol políciou vyprovokovaný. Ďalej ESĽP stanovil povinnosť vylúčiť dôkazy získané policajnou provokáciou z trestného konania, a to aj dôkazy, ktoré na takéto neprípustné dôkazy nadväzujú, uplatniac doktrínu plodov z otráveného

stromu. V tomto rozhodnutí ESLP vychádzal z právnych záverov vyslovených v predchádzajúcom rozhodnutí Furcht proti Nemecku z 23. 10. 2014.

50. Sťažovateľ k tomu uvádza: „*Pokiaľ došlo k policajnej provokácii, je nevyhnutné z okruhu dôkazných prostriedkov vylúčiť akékoľvek dôkazy získané v dôsledku policajného podnecovania, vrátane prípadného priznania obvineného, ak existuje úzka súvislosť medzi výpoveďou obvineného a policajnou provokáciou. V takomto prípade priznanie obvineného nemôže napraviť účinky policajnej provokácie.*“

51. V rámci vecného testu ESLP urobil záver, že k policajnej provokácii dochádza vtedy, „*keď sa policajti neobmedzujú na vyšetrovanie trestnej činnosti v zásade pasívne, ale majú na subjekt (podozrivého a neskôr obvineného) taký vplyv, že ho podnecujú k spáchaniu trestného činu, ktorý by inak nebol spáchaný, aby tak bolo možné získať dôkazy a začať trestné stíhanie (vzniesť obvinenie).*“. V rámci procesného testu sa zisťuje, „*či vnútroštátne súdy urobili kroky nevyhnutné k odhaleniu okolností ohľadne namietaného podnecovania a či a aké výsledky vyvodili v prípade zistenia policajnej provokácie.*“.

52. Sťažovateľa viackrát navštívil vyšetrovateľ a bez prítomnosti obhajcu ho podnecoval k tomu, aby sa priznal alebo prezradil informácie týkajúce sa trestného konania. Postup vyšetrovateľa možno nazvať podnecovaním k sebaobviňovaniu. K týmto nelegálnym postupom zjavne viedla orgány činné v trestnom konaní dôkazná núdza.

53. V doplnení ústavnej sťažnosti doručenom 15. novembra 2021 poukazuje na bod 26 svojej ústavnej sťažnosti, v ktorom namietal, že nemal možnosť sa oboznámiť s listinami a uznesením predloženým prokurátorom okresnej prokuratúry. Podľa sťažovateľa uvedenú argumentáciu nemožno chápať ako námietku, že „*obhajca neobdržal uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 03. 09. 2021 v priebehu výsluchu obvineného dňa 10. 09. 2021 na Okresnom súde Humenné.*“. V skutočnosti sťažovateľ namietal, že „*prokurátor v priebehu výsluchu predložil listiny či listinu, s ktorými sa obhajca sťažovateľa ani sťažovateľ NIKDY nemal možnosť oboznámiť, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti v trestnom konaní...*“.

54. Sudca pre prípravné konanie akceptoval predloženie nejakej listiny prokurátorom iba v jednom vyhotovení bez toho, aby túto listinu doručil obhajcovi alebo sťažovateľovi. Sťažovateľovi obsah predmetnej listiny nebol ani len pretlmočený do angličtiny. Takýto postup je porušením zásady kontradiktórnosti trestného konania, zásady rovnosti zbraní a práva na obhajobu.

55. Vo svojom podaní sťažovateľ rozsiahlo argumentuje judikatúrou ESLP, osobitne poukazuje najmä na rozhodnutia vo veciach Lamy proti Belgicku z 30. 3. 1989, Lietzow proti Nemecku z 13. 2. 2001, Fodale proti Taliansku zo 6. 6. 2006 a Kuopila proti Fínsku z 27. 4. 2000. Obdobne poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu (I. ÚS 425/2015, I. ÚS 63/2018) a tiež na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. III. ÚS 1387/2010 z 18. januára 2011 a v tomto uznesení uvedenú ďalšiu judikatúru. Všetky tieto rozhodnutia poukazujú na prípady, keď došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania, resp. princípu rovnosti zbraní, ktoré možno aplikovať aj v prípade sťažovateľa, ktorý nemal možnosť oboznámiť sa s listinami predloženými prokurátorom okresnému súdu v priebehu jeho výsluchu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

56. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 8 ods. 2 listiny a čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru) napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu a postupom týchto súdov, ktorý predchádzal vydaniu napadnutých uznesení. Sťažovateľ argumentuje, že konajúce súdy dospeli k svojvoľným právnym záverom, pričom napadnuté uznesenia sú nedostatočne odôvodnené, keďže konajúce súdy sa nevysporiadali s podstatnými námietkami sťažovateľa. Sťažovateľ namieta, že v čase rozhodovania krajského súdu neboli dané dôvody preventívnej a útekovvej väzby. Konajúce súdy nezohľadnili faktor plynutia času a požiadavku tzv. zosilnených dôvodov väzby. V napadnutých uzneseniach nie je dostatočne odôvodnená nemožnosť nahradenia väzby miernejšími prostriedkami. Podkladom rozhodnutia o väzbe sťažovateľa boli dôkazy získané policajným navádzaním. Bola porušená aj zásada kontradiktórnosti konania z dôvodu nemožnosti sťažovateľa vyjadriť sa k dokumentom predloženým prokurátorom okresnému súdu. Sťažovateľ napokon namieta, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nebolo rozhodnuté urýchlene a v primeranej lehote.

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 8 ods. 2 listiny a podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

57. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

58. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť podľa Trestného poriadku. Krajský súd námietky sťažovateľa vecne preskúmal a rozhodol napadnutým uznesením z 28. septembra 2021. Uplatnenie právomoci krajského súdu takto vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať opodstatnenosť námietok sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu (okrem námietky, že okresný súd nerozhodol s urýchlenním a v primeranej lehote, pozn.).

59. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 8 ods. 2 listiny a podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

60. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

61. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05) vyplýva, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018). Na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04, IV. ÚS 181/07).

62. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

63. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup či správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne prispôbený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03). Právomocou ústavného súdu je preskúmať zlučiteľnosť konkrétneho rozhodnutia väzobného súdu, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody (v tomto prípade ponechaný vo väzbe, pozn.), s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

64. Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 sa nevzťahuje na konanie o rozhodovanie o väzbe, procesné záruky tu uvedené nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru, no určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 dohovoru (II. ÚS 108/08, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 175/2017).

65. Pri skúmaní ústavnej udržateľnosti právnych záverov krajského súdu v napadnutom uznesení sa ústavný súd v potrebnom rozsahu tiež oboznámil s napadnutým uznesením okresného súdu, vychádzajúc z princípu jednoty odôvodnení prvostupňových rozhodnutí a rozhodnutí súdov v sťažnostnom (opravnom) konaní.

66. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ pre jeho výrok, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu vo veci žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, resp. jej nahradenie miernejšími prostriedkami. Krajský súd primeraným, logickým a zrozumiteľným spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo bola jeho sťažnosť zamietnutá, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Trestného poriadku.

67. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom uznesení postupne vysporiadal s jednotlivými sťažnostnými námietkami sťažovateľa a poskytol zrozumiteľnú a primerane konzistentnú odpoveď (reakciu) na tieto námietky.

68. Krajský súd poukázal na dôkazy, ktoré v danom štádiu konania nasvedčujú tomu, že bol spáchaný skutok, pre ktorý bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, tento skutok má znaky trestného činu s tým, že existujú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal sťažovateľ. Krajský súd v tomto smere poukázal na doznávajúcu výpoveď sťažovateľa, na výpoveď obvineného ■■■■■, na kamerový záznam zachytávajúci skutkový dej na inkriminovanom parkovisku neďaleko centra, na výpoveď svedka ■■■■■. Poukázal tiež na sériu nepriamych dôkazov (vyššia peňažná hotovosť zaistená pri domovej prehliadke, vlastníctvo viacerých motorových vozidiel v kontexte s tvrdenou nezamestnanosťou sťažovateľa, pohyb motorového vozidla sťažovateľa na trase Bratislava – Medzilaborce v dňoch, keď tiež došlo k útekom osôb z centra), ktoré potvrdzujú dôvodnosť trestného stíhania a väzby. Z tohto hľadiska námietka sťažovateľa, že dôvodnosť trestného stíhania potvrdzuje len jeden svedok (zamestnanec centra), je zjavne účelová a bezpredmetná. Obdobne nemôže obstať námietka, že z daného skutkového stavu nijako nevyplýva naplnenie subjektívnej stránky trestného činu (v podobe úmyslu). Predovšetkým kamerový záznam naznačuje ciele konanie sťažovateľa, z ktorého možno indikovať určitú formu zavinenia, aspoň v rozsahu, ktorý postačuje na záver o existencii materiálnych dôvodov väzby.

69. Krajský súd skúmal aj námietku týkajúcu sa návštev vyšetrovateľa v ústave na výkon väzby. Poukázal na to, že dôležitý dôkaz (výsluch sťažovateľa) bol získaný pred týmito návštevami, pričom z argumentácie sťažovateľa nevyplýva, zákonnosť ktorého dôkazného prostriedku má byť spochybnená v dôsledku týchto návštev. Ústavný súd nepovažuje právne závery krajského súdu v tomto smere za arbitrárne, prípadne za nedostatočne odôvodnené. Z príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejma presvedčivá, konzistentná a ucelená úvaha, ktorá rešpektuje

princípy logického uvažovania. V napadnutom uznesení krajský súd uviedol viacero dôkazov, ktoré zjavne nemohli mať pôvod v policajnom donútení (navádzaní) voči sťažovateľovi (napr. výpoveď svedka, kamerový záznam). Krajský súd hodnotil aj rodinnú situáciu sťažovateľa, a to aj v kontexte s inými skutočnosťami (výpoveď obvineného [REDAKOVANÉ], tvrdená nezamestnanosť sťažovateľa).

70. Krajský súd poukázal na ďalšie skutočnosti, ktoré osobitne umocňujú dôvodnosť útekovvej a preventívnej väzby oproti stavu pri vzatí sťažovateľa do väzby. Celkové odôvodnenie útekovvej a preventívnej väzby je podporené primeranou masou konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú obavu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Ústavný súd považuje aj odôvodnenie nemožnosti nahradenia väzby miernejšími prostriedkami za dostatočné bez prvkov arbitrárnosti.

71. Krajský súd osobitne hodnotil aj námietku porušenia práva na obhajobu a princípu kontradiktórnosti konania. Ústavný súd bez ďalšieho poukazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktorá predstavuje dostatočnú reakciu na námietku sťažovateľa.

72. Predmetnú námietku sťažovateľ opakovane v bode 26 svojej ústavnej sťažnosti a bližšie ju vysvetlil v druhom doplnení ústavnej sťažnosti. V druhom doplnení ústavnej sťažnosti uviedol, že túto námietku nemožno chápať tak, že „*obhajca neobdržal uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 03. 09. 2021 v priebehu výsluchu obvineného dňa 10. 09. 2021 na Okresnom súde Humenné.*“. V skutočnosti sťažovateľ namieta, že „*prokurátor v priebehu výsluchu predložil listiny či listinu, s ktorými sa obhajca sťažovateľa ani sťažovateľ NIKDY nemal možnosť oboznámiť, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti v trestnom konaní...*“.

73. Ústavný súd preskúmal obsah sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu z 10. septembra 2021. Túto námietku formuluje v bodoch 110 až 113 sťažnosti, pričom v bodoch 114 až 119 uviedol všeobecné právne princípy a odkaz na judikatúru, ktorú uviedol aj v druhom doplnení ústavnej sťažnosti. Pokiaľ ide o argumentáciu v bodoch 110 až 113 sťažnosti – jej obsahom je námietka, že sťažovateľovi nebolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia z 3. septembra 2021. Ústavný súd zo sťažnosti sťažovateľa nedokázal identifikovať takú argumentáciu, v ktorej by namietal nedoručenie iných listín (dokumentov) predložených prokurátorom okresnému súdu v rámci výsluchu sťažovateľa okrem uznesenia o vznesení obvinenia z 3. septembra 2021. Pritom aj krajský súd v napadnutom uznesení predmetnú námietku obsahovo vymedzil rovnako, t. j. ako námietku nedoručenia uznesenia o vznesení obvinenia z 3. septembra 2021 (porovnaj s. 5 napadnutého uznesenia krajského súdu). V odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu je tiež uvedené, že prokurátor predložil sudcovi krátkou cestou uznesenie o vznesení obvinenia z 3. septembra 2021 (porovnaj s. 2 a 3 uznesenia okresného súdu), neuviedol však predloženie iných listín (dokumentov). Vo vzťahu k námietke nedoručenia iných (nešpecifikovaných) listín (dokumentov) prokurátorom, s ktorými sa sťažovateľ nemal možnosť oboznámiť a ani kvalifikovane sa k nim vyjadriť, teda ústavný súd konštatuje, že túto námietku sťažovateľ pred konajúcimi (väzobnými) súdmi neuplatnil. Je neprípustné, aby ústavný súd skúmal argumentáciu, ktorú sťažovateľ mohol uviesť pred všeobecnými (väzobnými) súdmi, pričom tak neurobil s tým, že túto argumentáciu prvýkrát uplatní až v ústavnej sťažnosti. Ak totiž sťažovateľ túto argumentáciu uplatnil prvýkrát až v ústavnej sťažnosti, nesplnil základný ústavný predpoklad, aby bola založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 122 zákona o ústavnom súde. Nevyužitie tejto možnosti v konaní pred všeobecnými (väzobnými) súdmi nemožno naprávať alebo nahrádzať ústavnou sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom

(m. m. II. ÚS 387/2021). Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne judikuje, že nepripúšťa námietky, ktoré sťažovateľ uplatňuje po prvýkrát až v konaní pred ním samým (napr. II. ÚS 382/2013, IV. ÚS 102/2019, IV. ÚS 101/2020, I. ÚS 216/2020, I. ÚS 583/2020, I. ÚS 76/2021).

74. Námietku porušenia práva podľa čl. 13 dohovoru sťažovateľ nijako osobitne neodôvodnil. Sťažovateľ uplatnil riadny opravný prostriedok upravený v Trestnom poriadku, krajský súd sa týmto opravným prostriedkom (sťažnosťou) riadne zaoberal a o ňom rozhodol. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by indikovali možné porušenie práva podľa uvedeného ustanovenia dohovoru.

75. Okrem uvedeného, vychádzajúc z judikatúry ESĽP, uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie ESĽP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie ESĽP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 32/2018). Z citovanej judikatúry ESĽP vyplýva zrejma súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje.

76. Vzhľadom na to, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vylúčil porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru, neprichádza do úvahy ani záver o porušení práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

77. Sťažovateľove námietky v súhrne neboli spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu. Z argumentácie sťažovateľa je zjavné, že sťažovateľ niektoré skutkové okolnosti interpretuje odlišne ako krajský súd a okresný súd. Niektoré dôkazy a skutočnosti z nich vyplývajúce úplne ignoruje a obchádza. Tento postup je pochopiteľný a zjavne predstavuje stratégiu obrany sťažovateľa. Úlohou konajúcich súdov bolo posúdiť pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa všetky relevantné okolnosti jednotlivo, ako aj v ich súhrne. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd túto zákonnú povinnosť splnil ústavne akceptovateľným spôsobom.

78. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K námietke o nerozhodnutí okresného súdu a krajského súdu o žiadosti sťažovateľa na prepustenie z väzby s urýchlením a v primeranej lehote:

79. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje aj námietku porušenia požiadavky urýchlenosti rozhodovania väzobných vecí, ktorá smeruje proti rozhodovaniu okresného súdu, ako aj proti rozhodovaniu krajského súdu ako sťažnostného (druhostupňového) súdu.

80. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, ktorého predmetom je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti

rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03, III. ÚS 636/2017, II. ÚS 127/2020, II. ÚS 31/2021).

81. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti, ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal prokurátorovi okresnej prokuratúry žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu 17. augusta 2021. Prokurátor mal k dispozícii podklady pre posúdenie žiadosti (vyšetrovací spis) nasledujúci deň, t. j. 18. augusta 2021. Prokurátor žiadosti sťažovateľa nevyhovel, preto ju 23. augusta 2021 postúpil okresnému súdu na rozhodnutie. Okresný súd o žiadosti sťažovateľa rozhodol 10. septembra 2021, t. j. po uplynutí 18 dní od 23. augusta 2021. Proti uzneseniu okresného súdu zahlásil sťažovateľ hneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil podaním zo 16. septembra 2021. Krajský súd o sťažnosti rozhodol 28. septembra 2021, t. j. po uplynutí 12 dní od vyhotovenia písomného odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa, resp. po uplynutí 18 dní od vyhlásenia uznesenia okresného súdu. Od 16. septembra 2021 (od vyhotovenia písomného odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa) do 6. októbra 2021 (deň doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu obhajcovi sťažovateľa) uplynulo celkovo 20 dní.

82. V zmysle citovanej judikatúry je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk poskytovaných v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Ako z chronológie vymedzenej v predchádzajúcom bode tohto uznesenia vyplýva, v aktuálne prerokúvanej veci sťažovateľa skutočná dĺžka prvostupňového väzobného a tiež druhostupňového väzobného konania odporúčanú lehotu jedného mesiaca nepresiahla, možno teda konštatovať, že konajúce súdy rozhodli v primeranej lehote.

83. Vo vymedzenej časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu